

## 85. Maanantaina 15 päivänä kesäkuuta 1992

kello 18.50

### Päiväjärjestys

#### Ilmoituksia

#### Ensimmäinen käsittely:

Ehdotukset laeiksi sairausvakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien väliaikaisesta muuttamisesta ..... 2569

Hallituksen esitys n:o 85  
Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö  
n:o 18

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Pesälä.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

#### Päiväjärjestyksessä oleva asia:

Ehdotukset laeiksi sairausvakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien väliaikaisesta muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely  
Hallituksen esitys n:o 85  
Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 18

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 18.

#### Keskustelu:

Ed. Stenius - Kaukonen: Herra puhemies! Sosiaalivaliokuntaa on hyppyytetty kerta

toisensa jälkeen tämän lakiesityksen loppuun käsittelemiseksi valiokunnassa. Tänään lopulta valiokuntakäsittely on saatu päätökseen. Olemme odottaneet kokoomuksen edustajien saapumista valiokunnan kokoukseen ja he lopulta saapuivat todetakseen, että heidän kauniiden puheidensa mukaiset tavoitteet, että sairauskuuluja ei heikennetä enempää ja päivärahoja ei leikata enempää, ovat olleet turhaa puhetta. He eivät ole saaneet kannatusta hallituksen piirissä. (Ed. Laine: Pelkkää suunpieksentää!) — Aivan niin kuin ed. Laine sanoi, se on ollut pelkkää suunpieksäntää, johon aikaa on käytetty aivan turhaan.

Hallitus esittää ensinnäkin, että ns. peruskorvattavien lääkkeiden korvausprosenttia pudotetaan nykyisen 50 prosentin sijasta 40 prosenttiin. Omavastuuosuus korotettiin jo vuoden alusta 30:stä 45 markkaan eli tehtiin huomattava korotus. Kun korvausprosentti vielä leikataan 10 prosentilla, merkitsee se tavallisten reseptilääkkeiden korvausten huomattavaa alenemista.

Hallituksen mukaan lääkemenosta säästetään kaiken kaikkiaan noin 80 miljoonaa markkaa niillä ehdotuksilla, joita lakiesitys sisältää, ei yksinomaan mainitsemani peruskorvausprosentin leikkauksella. Valitettavasti emme ehtineet valiokunnan pikakäsittelyssä kysyä, miten summa jakautuu näiden eri ehdotusten välillä. Sen sijaan pyysimme Kansaneläkelaitoksen selvitystä siitä, mitä esitys merkitsee niiden kustannusten osalta, jotka korvataan kokonaan. Nythän vuoden alusta alkaen, jos lääkekustannukset ylittävät 2 500 markkaa, niin kaikki, mikä menee sen yli, kun puhutaan vain reseptilääkkeistä, korvataan kokonaan. Tämän esityksen arvioidaan loppuvuodesta, siis syyskuun 1 päivän jälkeen lisäävän korvaukseen oikeutettuja 3 000 henkilöllä eli aiheuttaa lisäkustannuksia 6 miljoonaa markkaa. Eli vaikka toisaalta säästetään, niin toisaalla tulee lisäkustannuksia. Tämä ei varmasti ole ainoa kohta, jossa näitä lisäkustan-

nuksia aiheutuu, mutta tässä on ihan konkreettinen esimerkki siitä viiden markan suutarin tekemästä satasten virheestä. Me emme siis hyväksy peruskorvattavien lääkkeiden korvausprosentin alentamista.

Edelleen hallitus ehdottaa, että sairauspäivärahoja leikataan siten, että kun vuoden alussa korvausprosentti pudotettiin 80:stä 75:een, niin pudotusta edelleen jatketaan 70 prosenttiin. Senhän tarkoittaa sitä, mistä jo aikaisemmin puhuimme, että päivärahojen leikkaus alkaa 101,25 markan päivärahoista. Siihen tulee 10 pennin pudotus. Tämän suuruinen päiväraha merkitsee kuukaudessa hieman yli 2 500 markan bruttopäivärahaa miinus verot eli siitä jää noin 2 000 markkaa käteen.

Arvoisat keskustan edustajat! Tässäkö kulkee se raja, joka on suojattu lepäämäänjättämismahdollisuudelta? Rajaa vielä alennettiin ja selitettiin, että laskutapa tehdään yksinkertaisemmaksi. Tottahan on, että siellä oli sellainen pieni siivu, jossa laskutapa oli hieman monimutkainen, mutta se ei mielestäni ole oikea perustelu sille, että näin pienistä päivärahoista alkaen leikkaus suoritetaan.

Kun palkka ylittää 9 491 markkaa kuukaudessa, niin ylimenevältä osalta korvausprosenttia pudotettiin vuoden alussa 50:stä 45:een ja nyt edelleen 40 prosenttiin. Edelleen kun palkka on yli 15 818 markkaa, niin ylimenevältä osalta päiväraha pudotettiin aikaisemmin 30:stä 25:een ja nyt edelleen 20 prosenttiin.

Vasemmistolitiassa olisimme olleet valmiit keskustelemaan asioista niin, että vain kahta ylintä korvausprosenttia olisi leikattu ja tätä kautta haettu säästöä. Tästä eivät hallituspuolueet kuitenkaan olleet kiinnostuneita. Joten kun tähän esitykseen sisältyy mainitsemani lääkekorvaustenkin heikennys, niin ei meillä ollut mitään aihetta lähteä esittämään vaihtoehtoja mallia, vaikka sellaisen voin milloin tahansa tehdä, koska meillä on tarkkaan tiedossa, millä tavalla säästöjä syntyy, kun prosenttilukuja muutetaan. Mutta kokonaisuudessa tulemme ehdottamaan tämän hallituksen esityksen hylkäämistä, koska tässä tilanteessa ja ottaen huomioon kaikki ehdotukset hallituksen olisi ollut syytä kyllä harkita tätä koko esitystä uudestaan.

Siis kolmannessa käsittelyssä tulen ehdottamaan hylkäämistä. Lait on nyt mahdollista säättää ilman lepäämäänjättämismahdollisuutta, koska valiokunta poisti karenssipäivien lisäämisen. Senhän perustuslakivaliokunta oli todennut kuuluvan toimeentulon lakisääteiseen perustur-

vaan, joka olisi ollut mahdollista jättää lepäämään. Tällä hetkellä karenssipäiviä on sairastuspäivä plus seitsemän eli kahdeksan päivää, ja hallitus ehdotti niiden lisäämistä kahdella päivällä eli yhteensä kymmeneen karenssipäivään. Tavallisestihan työssä käyville ihmisille, jos on vähintään kuukauden työsuhte, työnantaja on velvollinen maksamaan palkan tältä ajalta ja sairauspäiväraha menee työnantajalle sitten, kun sitä aletaan maksaa. Mutta niitä henkilöitä, joita karenssipäivien lisäys olisi suoraan koskenut, olisivat olleet esimerkiksi opiskelijat, kotiäidit, freelance-toimittajat tai yleensä lyhyitä työsuhteita tekevät ja myöskin yrittäjät. Oli tietysti hyvä, että tämä kohta saatiin esityksestä pois, mutta se ei riitä tekemään esityksestä hyväksyttävää.

Toinen lakiehdotus koskee lääkelain muutosta, jossa hyyttymistekijävalmisteita ja dialyysineiteitä olisi ensin mainittuja voitu myydä Suomen Punaisen Ristin toimesta ja jälkimmäisiä olisi voitu luovuttaa suoraan terveyskeskuksista tai sairaalasta. Tämän esityksen valiokunta ehdottaa nyt hylättäväksi. Oppositio sen sijaan on tämän ehdotuksen hyväksymisen kannalla, koska tällä tavalla käytännössä pienennetään apteekkien voittomarginaalia ja siten säästö olisi useita kymmeniä miljoonia markkoja. Tosin hallitus on nyt ilmoittanut, että ainakin suurin osa säästöistä toteutetaan niin, että apteekkien marginaalia pienennetään valtioneuvoston päätöksellä. Meidän mielestämme lakiehdotus olisi ollut hyväksyttävä.

Kolmantena ehdotuksena, joka liittyy ensin mainittuun ehdotukseen, on kuntoutusrahan omavastuupäivien lisäys. Se myöskin poistettiin, koska sitä koski sama lepäämäänjättämismahdollisuus. Mutta sen sijaan hallituspuolueet eivät olleet valmiit poistamaan kuntoutusrahan leikkausta. Sitä siis koskevat samat leikkaussäännökset kuin sairauspäivärahaa.

Herra puhemies! Tämä kuuluu siihen sarjaan, josta olen täällä useassa yhteydessä kysynyt, eikö tässä maassa todella keitään muita rikkaita ole kuin sairaat ihmiset, joilta voidaan kaikilla mahdollisilla tavoilla leikata heidän etuuksiansa. Edellisessä istunnossa sanoin kyllä ehkä hieman epätarkasti, kun sanoin, että sairaisiin kohdistuvat leikkaukset pitää lopettaa. En tarkoittanut sitä, että sairaaloissa leikkausten tekeminen pitäisi lopettaa, vaan tarkoitin sitä, että heidän korvaustensa leikkaaminen ja sairauspäivärahojen leikkaaminen pitäisi lopettaa sillä poikkeuksella, että me edelleen olemme valmiit, arvoisat

keskustan edustajat, suurien, todella ylisuurten päivärahojen leikkaamiseen. Mutta jostain syystä ed. Kemppainen ehdotusta, jota valiokunnassa kannatin, kun hän esitti ed. Tainan ponsilausemaa muutettavaksi, ei sitten tehnyt siinä vaiheessa, kun olisi pitänyt varsinainen ehdotus tehdä, joten tässä yhteydessä emme voineet sitä enää kannattaa. Mutta meillä edelleen on selkeä linja tässä asiassa. Ei sillä korvata kaikkia niitä leikkauksia, mitä hallitus ehdottaa, mutta kuitenkin kymmeniä miljoonia markkoja pystytettiin säästöjä aikaansaamaan.

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen n:o 85 osalta valiokunnassa tuntui usein siltä, että ei ollut oikein varma, halusiko hallitus olla vai ei olla. Eli vanha Tanskanmaalta tullut Hamletin kysymys ”olla-ko vai eikö olla” päti tämän asian käsittelyn yhteydessä varsin pitkään. Tänään vihdoinkin porvarihallituksen porvarienemmistö rohkeni tämän päätöksen tehdä.

Vaikka itse en tänään ollut tilaisuudessa osallistua valiokunnan kokoukseen, ihmettelen kovasti erityisesti kahta asiaa tässä: Keskustapuolue, joka on koko ajan vahvasti todennut, että nimenomaan pienituloisten etuiksiin ei kajota, on valmis ollut näin epäoikeudenmukaisen ratkaisun hyväksymään. Vastaavasti olen yhtä ihmeissäni siitä, että kokoomuspuolue johdonmukaisesti on valmis rökittämään erityisesti keskituloisia, ei hyvätuloisia. Tämä uudistushan ei todella merkitse sitä, että ne, jotka enemmän ansaitsevat, tinkisivät nyt omissa päivärahoissaan enemmän, vaan kun luettelen vähän samaan tapaan kuin ed. Stenius-Kaukonen, mitä tämä merkitsee eri tuloluokissa, niin kyllä siitä pitää jo tietää, mitä tämä merkitsee.

5 000 markkaa kuukaudessa ansaitsevien kohdalla tämä heikennys merkitsee sitä, että heiltä menee päivärahatasossa 3,75 markkaa, eli voi sanoa, että yhden maitolitraan verran joka päivä 5 000 markkaa kuukaudessa ansaitseva menettää sairausvakuutus- ja muissa päivärahoissaan, ja se on 2,4 prosenttia.

8 000 markkaa kuukaudessa ansaitsevien, joita varmaan tuskin kukaan voi väittää hyvätuloisiksi, rikkaitsi, kohdalla tämä merkitsee päivärasolla 9,75 markkaa, eli runsaat 2 maitolitraa päivässä jää vähemmän saamatta, ja prosenttisuus on 4 prosenttia.

12 000 markkaa kuukaudessa ansaitsevalle, jota varsin yleisesti pidetään jo vähintään keskituloisena ja kenties jopa hyvätuloisena, leik-

kaus merkitsee 17,70 markkaa eli 5,3 prosenttia.

Mielenkiintoista sen sijaan on se, että todella hyvätuloisten, siis 29 000 markkaa kuukaudessa ansaitsevien, kohdalla leikkaus on 25,35 markkaa eli 4,7 prosenttia, kun vastaavasti lähes 14 000 markkaa kuukaudessa vähemmän ansaitseva elikkä 15 818 markkaa kuukaudessa ansaitseva menettää päivärahatasolla 5 penniä enemmän eli 25 markkaa 40 penniä eli 6,3 prosenttia. Näin prosentuaalinen päivärahaosuus pienenee, mitä suurempiin tuloluokkiin mennään, mutta markkamäärä pysyy tämän tason jälkeen täsmälleen samana, eli kaikilta, jotka ansaitsevat yli 16 000 markkaa kuukaudessa, leikkaus merkitsee tasasuuruista päiväraha-alennusta eli 25,35 markkaa päivässä.

Kysyn todella sekä keskustapuolueelta että kokoomukselta, tämäkö nyt on sitä linjaa, josta väitetään, että hyvätuloisimmilta nyt otetaan vähän enemmän kuin pieni- ja keskituloisilta. (Ed. Sasi: Paljonko päiväraha kasvaa siellä?) Tähän kaavaan ainakaan tämä leikkaus ei sovi. — Mutta tietenkin, jos ed. Sasi haluaa puhua prosenteista. Mutta prosenteilla ei osteta maitoa. Maitoa ostetaan markoilla, kunnes me rupeamme maitoa ostamaan ilmeisesti eculla täällä Suomessakin. (Ed. Sasi: Paljonko päiväraha kasvaa niissä tuloissa?) — Mikä päiväraha kasvaa? Ei se mitään kasva, kun se vähenee näissä tuloissa.

Kyllä minäkin olen aivan samoin kuin ed. Stenius-Kaukonen ollut sitä mieltä, että nimenomaan hyvätuloisilta voidaan leikata. Mutta ed. Sasi tietää myös, että progressiivinen verotuskin hoitaa oman osansa, eli minusta tämä ratkaisu on todella epäsolidaarinen. Se menee aivan pienimpiinkin etuisuuksiin ja rokottaa suhteellisesti enemmän keskituloisilta kuin hyvätuloisilta.

Ed. Sasille totean, että kun 12 000 markkaa kuukaudessa ansaitsevalta päivärahataso laskee 5,3 prosenttia, niin 29 000 markkaa kuukaudessa ansaitsevalta se leikkaa vain 4,7 prosenttia. Eli kyllä Ojalan laskuoppien ja kaikkien muittenkin laskuoppien mukaan pitäisi varmasti osata näitä lukuja aivan oikein tulkita. Nämä eivät ole minun omia laskelmiani, vaan nämä laskelmat voim ilolla myös ed. Sasille esittää, ed. Zyskowitzille pyrin näitä jo esittämäänkin. (Ed. Laine: Ed. Paloheimokin epäilee varmasti!) — Ed. Paloheimon kanssa meidän matematiikat eivät näytä menevän kovin paljon yhteen, mikäli tämänpäiväistä keskustelua on uskomisen.

Tietysti on hyvä, että pakon edessä hallituspuolueet joutuivat perumaan toisen hyvin kes-

keisen heikennyksen eli sen, että todella karensiaikaa olisi pidennetty yhdeksään päivään, mikä sekin olisi ollut todella kohtuutonta. Mutta tämänkin osalta muistutan, että vain pakon edessä, eli ei tämäkään mikään vapaaehtoinen esitys ollut.

Kyllä minä nyt kysyn, mikä oli se kauppatavara, mistä kokoomus tämän oli valmis nielemään. Satuun kuulemaan käytävillä, että joitakin lupauksia pääministeri on antanut, joita on pitänyt rivien välistä lukea, mutta tietysti oppositiokin olisi hyvä tietää, mistä kauppaa on käyty. Täytyy mennä myöhemmin kuuntelemaan uutisia, ehkä sitä kautta saa tiedon. Meille tätä kuitenkaan ei ole kerrottu.

Ed. P u i s t o : Arvoisa puhemies! Säästääkseni eduskunnan aikaa ilmoitan, että yhden näihin paheksuntoihin, joita tämän lakiesityksen osalta on tuotu esiin. Haluan myös tuoda esiin paheksunnan siltä osin, että valitettavasti hallituspuolueiden välinen kädenvääntö on todella tuhannut meidän kaikkien aikaa. Valiokuntaoppositioryhmittymät ja keskustaryhmän edustajat kokoontuivat lukemattomia kertoja odottaen sitä, että kokoomuksen eduskuntaryhmä kykenee tekemään päätöksen. Kyllähän sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijat sitten todella kokoomuksen johdon voimin jyrättiin lopuksi. Mahdollisesti pääministeriltä tuli vetoapua tässä jyräämisessä.

Olen pahoillani kokoomuksen sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden puolesta, että he joutuivat äänestämään näin huonon esityksen puolesta.

Ed. U. A n t t i l a : Arvoisa puhemies! En voi olla muuta kuin samaa mieltä kuin edelliset puhujat siitä, että tämä esitys, kun sitä markkinoidaan korkeiden päivärahojen leikkauksena, on sinänsä valheellinen tai ainakin tämä mainoslause, jolla sitä on yritetty ainakin joissain piireissä markkinoida. Se, mitä on tullut muun muassa ed. O. Ojalan puheenvuorossa esiin siitä, että jopa 2 500 markan kuukausibruttoetuudesta tämä leikkaus alkaa, puhuu mielestäni jo aivan puolestaan, että on kyse koko tämän systeemin asteittaisesta alentamisesta, eli sairausvakuutusta on purettu viime syksystä alkaen vakain askelin. Mielestäni tätä ei tulisi kieltää.

Olen itse sitä mieltä, että suurimpia päivärahoja voitaisiinkin leikata, mutta rehellysyyden nimessä on myönnettävä se, että suurien päivärahojen leikkauksista ei kovin suuria säästöjä

saataisi aikaiseksi. Katsonkin, että olisi tärkeää miettiä, miltä sektoreilta säästöjä oikein tehdään. Mikäli pidetään arvona sinänsä sitä, että hyvinvointia tasataan, siinä tilanteessa tulee hyväksyä se, että sosiaali- ja terveyssektoreilta on säästetty jo niin paljon, että rajat ovat tulleet vastaan.

Ed. T a i n a : Arvoisa puhemies! Olen ed. Puiston kanssa samaa mieltä siitä, että asian käsittely on vienyt liikaa valiokunnan aikaa. Olen esittänyt myös valiokunnan kokouksissa pahoitteluni siitä, että näin on käynyt. Mutta itse tämä asia ja pyrkimys esityksen kumoamiseen on ollut niin tärkeä, että katson itse, että on ollut hyvä, että siitä on viimeiseen asti neuvoteltu.

Ed. S k i n n a r i : Herra puhemies! Odotin tätä varapuheenjohtaja Tainan selityspuheenvuoroa. Tässähän oli niin, että kokoomuksen tunnettu minkkiturkkisiipi aluksi päätti, että nyt ruvetaan olemaan palkansaajien ja köyhien asiassa, mutta loppujen lopuksi kävi sitten niin, että siinä unohtuivat palkansaajat ja samalla muutkin tärkeät periaatteet, joita kokoomus teoreettisella tasolla kannattaa. Loppujen lopuksi vielä apteekkarit pystyivät taivuttelemaan hallituspuolueitten edustajat hylkäämään hallituksen esityksen, jota opposition piti yrittää pitää hengissä valiokunnassa, joten vielä tämäkin episodi saatiin hallitukselta kokea.

Kaiken kaikkiaan tämä oli todella aika surullinen näytelmä hallituspuolueitten tämänhetkisestä tilanteesta. Kokoomushan uhoi vielä muutama päivä sitten lehtien palstoilla ja julkisuudessa, että nyt pidetään kerrankin palkansaajien puolta ja tätä ansiosidonnaista sairauspäivärahaa ei missään tapauksessa leikata. Mutta loppujen lopuksi kävi niin, että siinä keskusta pystyi taivuttelemaan kokoomuksen edustajien päät niin, että hallituksen esitys pääosin tuli hyväksytyksi. Siltä osin kuin se olisi ollut tarkoituksenmukaista, hallitus esitti itse, että lääkejakelua koskeva kohta hylättäisiin. Tämä on yksi osoitus siitä, että nykyinen hallitus ei pysty hallitsemaan maata sillä tavoin kuin pitäisi.

Ed. S t e n i u s - K a u k o n e n : Herra puhemies! Kysymys on todella näytelmästä, jossa kokoomus yrittää esittää palkansaajien ystävää. Ihmettelen, että sosialidemokraatit ovat tässä näytelmässä mukana ja tukemassa sitä kuvaa, että kokoomus todella nyt palkansaajia tässä puolustaisi. Kyllä kokoomusta edelleen kiinnos-

taa vain suurituloisten ihmisten etujen ajaminen ensisijaisesti, vaikka myönnän kyllä, että kokoomuksenkin edustajat hämmästyivät sitä, että 2 500 markan kuukausipäivärahan tasosta alkaen nämä leikkaukset alkavat.

Mutta kun olemme kuulleet sellaista, mitä valiokunnan sisällä ei ole sanottu vaan olemme lehdistä saaneet lukea, että kokoomus jarruttaa esitystä sen vuoksi, että keskusta haluaa kansaneläkeuudistuksen neljännen vaiheen toteuttamisesta, niin ihmettelen, että sosialidemokraatit edelleen tukevat kokoomuksen linjaa ja puhuvat kokoomuksesta palkansaajien etujen ajajana. Kansaneläkkeen lisäosa on tärkeä monelle pienipalkkaiselle työeläkkeen saajalle, ja sen vuoksi puolisoalenen poistaminen on tärkeä ja hyödyttää nimenomaan pienituloisia. Mutta kokoomuksen todellinen linja paljastui vasta, kun todella saimme kuulla muualta kuin valiokunnasta, että kokoomuksen todellinen tarkoitus on vain estää kansaneläkeuudistuksen neljännen vaiheen toteuttaminen. Toivoisin, että tämä näytelmä saisi ne muodot, jotka sillä todella on, että se näyteltäisiin loppuun asti oikein vuorosanojin eikä yritetä muuttaa asiaa mustasta valkoiseksi.

Ed. S a s i : Herra puhemies! Tässäkin keskustelussa käy varsin selvästi ilmi sosiaalipolitiikan jako. Kokoomus erityisesti ja myös sosialidemokraatit lähtevät siitä, että työntekijöiden ansiosidonnaisista etuuksista tulee pyrkiä pitämään kiinni, koska työnteon tulee johtaa parempiin sosiaalietuuksiin. Sen sijaan vasemmistoliitto lähtee siitä, että kaikille tulee antaa vain tietty perusraha ja työlle ei tule antaa mitään arvoa sosiaaliturvan kertymisessä. Mitä tulee keskustaan, heidän kantansa taas lähtee pitkälti heidän omasta kannattajakunnastaan, jonka osalta työtulojen osuus on poikkeuksellisen alhainen.

Tässä tapauksessa kokoomuksen eduskuntaryhmä lähti siitä, että kyse on kokonaisuudesta hallituksen esityksen osalta ja myös linjakysymyksestä, millä tavalla suhtaudutaan sosiaaliturvaan, ja halusimme selvät vakuudet siitä, että kun leikkauksia toteutetaan, leikkaukset eivät kohdistu yksinomaan ansiosidonnaiseen sosiaaliturvaan vaan melko tasapuolisesti kaikkiin kansalaisiin kuitenkin siten, että kansalaisten maksukyky otetaan ensisijaisesti huomioon. Mielestäni tänään olemme tällaiset vakuudet saaneet hallitukselta ja erityisesti pääministeriltä.

Olemme myös lähteneet siitä, että samanlaisesti, kun leikataan mm. sairauspäivärahoja,

ei voida esittää uudistuksia, joissa joillekin kansalaisryhmille jaettaisiin uutta rahaa, mikä johtaisi siihen, että jouduttaisiin vieläkin jyrkempiin leikkauksiin joidenkuiden toisten henkilöiden sosiaaliturvassa. Tästä syystä, kun olemme käsityksemme mukaan saaneet tänään vakuudet siitä, että mitään merkittäviä sosiaalipoliittisia uudistuksia ei toteuteta ja tästä syystä paineet leikkauksiin myös vähenevät, olemme voineet katsoa tässä vaiheessa hyväksyvämmme sairauspäivärahan leikkauksen ja katsomme sitten budjettineuvotteluissa kokonaisuutta tarkemmin.

Ed. T a i n a : Arvoisa puhemies! Ensinnäkin ed. Skinnari totesi dialyysinesteitä ja lääkkeitä koskevasta ehdotuksesta, jota oppositio esittää hyväksyttäväksi ja hallitus hylättäväksi. Mielestäni on nyt omituinen ristiriita opposition toiminnassa, kun toteatte vastalauseessa, ettei tule siirtää kunnille uusia maksurasituksia, ja kuitenkin olette sitä mieltä, että tämä esitys pitäisi hyväksyä. Sehän sisältää sen, että valtio siirtäisi omat kustannuksensa kunnille. Sillä ei ole mitään toiminnallista tarvetta, vaan tämä systeemi toimii erittäin hyvin tällä hetkellä. Näin saimme kuulla valiokunnassa. Hallitus oli ehkä hieman kiireessä tämän ehdotuksen tehnyt, koska melko nopeasti todettiin, että se ei ole järkevä esitys, ja hallitus on ehdottanut, että se hylätään. Oppositio on todellakin tässä kohdassa vähän ristiriitainen.

Mitä tulee kansaneläkeuudistuksen neljännen vaiheen toteuttamiseen, olen lähtenyt nyt käsittelyssä olevan esityksen arvostelemaan siksi, että sairailta on leikattu etuuksia monella eri tavalla. On heikennetty sairausvakuutusta, poistettu sairauskuluvähennys jne., puhutaan miljardiluokan säästöistä. Mielestäni tässä tilanteessa on todella epäoikeudenmukaista ajatella, että jotakin etuutta alettaisiin lisätä. Ihmettelen sitä, että keskustan eduskuntaryhmä on kaiken tämän keskustelun keskellä, kun puhutaan sairausvakuutuksen etuuksista, tohtinut ehdottaa, että joitakin lisäetuuksia myönnettäisiin, siis leikataan sairailta ja siirretään lisäetuuksiin. Ihmettelen tätä politiikkaa.

Ed. A n t v u o r i : Herra puhemies! Käsitteiseni säästölaeista on edelleen se, että ne ovat todella epäoikeudenmukaiset esitykset ja koko näytelmä on ollut surkea.

Valitettavasti kokoomuksen ryhmä tänään päätti, että lait viedään läpi, ja varmasti hyvin suuri merkitys oli sillä, että pääministeri Aho oli

kokoomuksen ryhmässä. Pääministeri Aho antoi ymmärtää, että näistä säästölaeista on kiinni hallituksen talouspoliittinen uskottavuus ja ne signaalit, jotka näistä nyt lähtevät, ovat niin merkittävät yhteiskunnalle, että nämä asiat on vietävä läpi. Tässä tilanteessa tietysti kokoomuksen sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenet joutuivat ja saatettiin arvoon arvaamattomaan eli vastuuseen hallituksen uskottavuudesta ja tämän maan taloudenpidosta.

Valitettavasti käsitykseni on se, että nämä ovat kovasti heiveröiset hallituksen signaalit. Taas kerran täytyy todeta, että klassinen syntipukkiteoria toimi taas tässäkin asiassa.

Ed. S-L. Anttila: Arvoisa puhemies! Ed. Stenius-Kaukonen puheenvuorossaan ihmetteli ed. Skinnarin ja lähinnä sosialidemokraattien puheenvuoroja kokoomuksen palkansaajaystävällisyydestä. Ed. Stenius-Kaukonen, siinähan on kyseessä vanhan sinipunajan janoa, sanotaan se ihan suoraan. Nyt vain valitettavasti sillä yhteistyöllä tämä maa on ajettu tilanteeseen, jossa nyt ollaan.

Itseäni erittäin suuresti häiritsevät ne puheenvuorot, joissa ei tiedosteta sitä tosiasiaa, että nyt todella joudutaan sen takia leikkauksia tekemään, että ne ihmiset, joilla tänä päivänä on vielä työpaikka ja toimeentulo, eivät ole suostuneet tinkimään mistään lukuun ottamatta tasavallan presidenttiä, joka antaa 10 000 markkaa kuukaudessa omasta palkastaan, ja kansanedustajista ainakin osa antaa lomarahansa. Jos olimme vuosi sitten tajunneet tilanteen ja suomalaisen kilpailukykyyn eteen olisi tehty toisen tyyppisiä ratkaisuja, meidän ei tarvitsisi sairaita ja heikompiosaisia verottaa. Järjestelmä, jossa nyt ollaan, on valitettavasti sellainen, että ne ihmiset, joiden toimeentulo on kiinni valtion kukkarosta, joutuvat nyt kärsimään ja varsin epäoikeudenmukaisella tavalla, myönnän avoimesti sen. Tämä esitys on kaikkea muuta kuin sosiaalista oikeudenmukaisuutta.

Ed. Taina, pyydän, että luette hallitusohjelman. Siellä lukee kansaneläkeuudistuksen neljäs vaihe. Tavalla tai toisella se on nyt saatava alkuun. Siinä on kysymys myös hallituksen uskottavuudesta.

Ed. Perho-Santala: Herra puhemies! Ensinnäkin totean ed. Skinnarille, että puhuminen valiokunnan minkkimuurista ei pidä ainakaan allekirjoittaneen kohdalla paikkaansa. En omista minkkiturkkia enkä tiedä, omistaa-

ko esimerkiksi varapuheenjohtaja Taina sellaisen.

Ed. Stenius-Kaukoselle totean, että kokoomuksen ryhmässä oli yhtä suuri huoli siitä, että jo pieni- ja keskituloisten sairauspäivärahoja esityksessä olisi leikattu, kuin konsanaan siitä, että suurempituloisten.

Ed. S-L. Anttilalle totean vanhan sinipunajanosta sen, että kokoomus lähtee puolustamaan ansiosidonnaista sosiaaliturvaa mm. siitä, että työnteolla pitää olla jokin motiivi. Yhteiskunnalliset seurausvaikutukset siitä, että palkansaajat joutuessaan sairaalomalalle tai työttömiksi tipahtaisivat pelkän perusturvan varaan, olisivat varsin arvaamattomat.

Kokoomuksen valiokuntaryhmän reaktio lakiesitykseen toivottavasti vaikuttaa ainakin sillä tavalla, että nyt huomataan ja nähdään se, että sv-korvausten leikkauksissa niin sairauspäivärahojen kuin omavastuuosuuksien korottamistakin osalta on tultu sellaiselle äärirajalle, josta ei voida enää edetä eteenpäin. Jos tässä on onnistuttu, on ainakin jotakin saavutettu.

Ed. Kaarilahti: Herra puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron mutta käytän nyt varsinaisen puheenvuoron. Vastauspuheenvuoroni oli tarkoitettu ed. Stenius-Kaukoselle, kun hän väitti, että kokoomus vastustaa kansaneläkkeen neljännen vaiheen toteuttamista. Henkilökohtaisesti olen tulkinnut, kuten on esille tuotu, että se seisoo hallitusohjelmassa. Mutta siellä seisoo myös kaikkien uudistusten kohdalla: kun valtion taloudellinen tilanne niin sallii. Mielestäni valtion taloudellinen tilanne ei tässä vaiheessa ole siinä jamassa, että mitään uudistusta voidaan alkaa, ei ainakaan sillä tavalla, että toisesta päästä sairailta ja vanhuksilta leikataan ja aletaan toteuttaa jotakin tärkeääkin uudistusta kuten hammashuolto.

Mitä tulee pääministerin vakuutteluihin aamupäivällä eduskuntaryhmässämme, itse en pysynyt rivien välistä lukemaan vakuutteluja enkä saanut varmuutta siitä, että uudistuksia nykyisessä valtion taloudellisessa tilanteessa, kuten hallitusohjelmassa seisoo, ei aleta toteuttaa.

Ed. Skinnari: Herra puhemies! Meillä ensinnäkin sosiaaliturvan yksi ongelma on suuret palkkaerot. Se heijastelee tietysti sairausvakuutukseenkin.

Mitä tulee ed. Stenius-Kaukonen puheenvuoroon siitä, millä tavoin me olemme tai vasemmistoliiitto on suhtautunut mm. kokoomukseen,



mietinnössä on aivan yksimielinen vastalause. Jos ed. Stenius-Kaukonen näkee ja kuulee jotakin muuta, hän voi siitä tehdä omia johtopäätöksiään. Mutta me emme ole sen kummemmin kokoomusta tukeneet vaan päinvastoin arvostelleet.

Kansaneläkejärjestelmän ja sairausvakuutuksen rahoittamisen osalta, johon ed. S-L. Anttila puuttui, kyllähän tilanne on se, että viime hallituksessa toteutettiin yksi osa kansaneläkeuudistuksen neljättä vaihetta. Kohtuutonta on se, että meillä nyt on todellakin yksi ryhmä, maatalousyrittäjät, eräänlainen sosiaaliturvan vapaamatkustajaryhmä, jolle pitäisi vielä antaa lisää etuuksia. Päinvastoin tässä tilanteessa meidän pitää tukea sellaista työn tekemistä, joka tämän maan pystyy käytännössä nostamaan ahdingosta, jossa olemme. Tässä mielessä kansaneläkeuudistuksen neljäs vaihe on menneeltä ajalta. Päinvastoin meidän pitäisi muistaa, että palkansaajaryhmä meillä työt tekee, jonka työn pohjalta kerätään Kansaneläkelaitokseen työnantajan tai palkansaajan maksamina nelisenkymmentä miljardia markkaa tai valtion varoista pääosin palkansaajien tuloveroina. Jossakin menee raja. Tässä mielessä onneksi kokoomuksen taholta on huomattu, että raja on nyt tullut. Tässä mielessä ihmettelen vanhakantaista yhteistyötä, jota en viitsi sanoa sen vanhanaikaisella nimellä ja jota ed. Stenius-Kaukonen kaipaa maalaisliiton suuntaan.

Ed. Stenius-Kaukonen: Herra puemies! Kaipa yhteistyötä keskustan, sosialidemokraattien ja vasemmistoliiton, myös vihreiden kesken. Uskon, että tällä kokoonpanolla voitaisiin parhaiten pieni- ja keskituloisten ihmisten edut turvata.

Ed. Sasi toi hyvin esille kokoomuksen linjan. Kaikilta on leikattava, ja toinen osa oli, että maksukyvyyn mukaan. Ed. Sasi on tietysti sitä mieltä, että jos kuukausitulo on ollut 2 500 markkaa, tällaisella henkilöllä ei enenkään ole ollut maksukykyä ja sitä voidaan vielä vähän leikata. Me olemme tässä juuri eri mieltä. Me olemme sitä mieltä, että pienituloisilta ihmisiltä ei saa leikata mitään. Suurituloisilta ihmisiltä voidaan leikata enemmän. Tässä on aivan selkeä linjaero kokoomuksen ja vasemmistoliiton välillä. Uskon, että sekä keskustan että sosialidemokraattien piiristä löytyy enemmän, ainakin jos puheisiin on uskomista, tukea sille linjalle, jota vasemmistoliittokin edustaa. Mutta käytännössä se ei pääse toteutumaan, koska keskustalaiset

syöttävät kaikki syyt sinipunahallituksen niskaan ja perustelevat, että vain sen tilanteen johdosta joudutaan nyt leikkaamaan. Mutta he eivät ota itse ollenkaan syytä niistä leikkauksista, joita nyt tehdään ja joita he kokoomuksen kanssa hallituksessa ollen ovat samalla tavalla valmiit hyväksymään kuin sosialidemokraatit olivat sinipunahallituksen aikana.

Ed. Taina totesi, että kansaneläkeuudistuksen neljättä vaihetta ei voida toteuttaa. Tällä hetkellä pienin täysi kansaneläke on kakkoskuntaryhmän eläkeläispuolisilla 2 050 markkaa kuukaudessa. Keitä nämä ihmiset ovat? On totta, että siellä on myös maatalon emäntiä. Mutta eivät he ole suinkaan ainoa ryhmä, joka tässä väestöryhmässä on. Minua itseäni huolestuttavat kaikkein eniten — ed. Kaarilahti, toivon, että kuuntelette — nuoret ihmiset, jotka eivät ole saaneet sitä ensimmäistäkään työpaikkaansa. Itselläni valitettavasti on monta konkreettista tapaista tiedossa, joissa nuori ihminen opiskelun aikana esimerkiksi on menettänyt terveytensä, usein nimenomaan mielenterveytensä, ja joutunut työkyvyttömyyseläkkeelle ja työeläkettä ei ole karttunut vielä ollenkaan. Se, minkä varassa hän joutuu koko elämänsä rakentamaan, on surkean kurja pieni kansaneläke. Mielestäni se on yksi niitä ihmiskohtaloita, joita haluan tuoda esille ja jotka valitettavasti ovat jääneet kokonaan puheiden ulkopuolelle.

Valitettavasti sosialidemokraatit myös haluavat aina vain, kun puhutaan kansaneläkeläisistä, sanoa, että ne ovat maatalon emäntiä. Mutta näinhän asia ei ollenkaan ole. Juuri nämä ovat niitä sairaita ihmisiä, jotka eniten ovat joutuneet sairauskulujen lisäämisen vuoksi kärsimään. He ovat todella surkeassa asemassa, ja heidän asemaansa on heikennetty, vaikka sitä pientä kansaneläkettä ei ole leikattu, mutta kun sairauskuluja on lisätty kaikilla mahdollisilla tavoilla, he ovat todella vaikeassa asemassa. Toivoisin, että tämä muistettaisiin.

Olen joskus vuosia sitten yrittänyt määrää selvittää, ja muistaakseni alle 30-vuotiaita pelkän kansaneläkkeen saajia oli 12 000—13 000. Se ei ollut aivan selkeästi Kansaneläkelaitoksen tilastoista saatavissa. Mielestäni se on suuri määrä. Se ei ole viittä miljoonaa. Ed. Sasi siellä naureskelee selvästi sen näköisenä, että no niin, näin vähän on, heiltä voidaan kyllä ottaa. Toivoisin, että kun sairauskuluja leikataan ja yleensä päivärahoja leikataan ja kun puhutaan siitä, mitä pitäisi korottaa, ajateltaisiin sitä, missä asemassa ihmiset todella tänä päivänä tässä

maassa elävät. Pienituloisten ihmisten toimeentuloa on pakko parantaa, koska muuten he eivät selviä. Niiden päätösten jälkeen, joita edellisessä istunnossa tehtiin, kun työllisyyslakia heikennettiin, ikävä kyllä olen vuorenvarma, että jälleen tulee nuoria työkyvyttömyyseläkkeen saajia, koska he eivät pysty olemaan enää tässä yhteiskunnassa mukana. He tuntevat itsensä niin syrjityiksi, yhteiskunnan ulkopuolelle sysätyiksi, että heillä ei ole voimia selviytyä siitä.

**Ed. Mutttilainen:** Herra puhemies! Ed. Sasi vakuutti, että kokoomus yhdessä sosialidemokraattien kanssa puolustaa työllä ansaittua perusturvaa. Täytyy todeta, että kokoomuksella on tässä asiassa erittäin suuri ristiriita puheiden ja tekojen tasolla tai keskustapuolue on onnistunut jyräämään kokoomuksen hallituksessa tai, mikä vielä pahempaa, onnistunut jopa markkinoimaan asian teille niin, että onkin erittäin oikeudenmukaista ja erittäin ansiokasta leikata suuria päivärahoja. Niin kuin me kaikki tiedämme ja olemme moneen kertaan jo kuulleet, tällä esityksellä puututaan 101 markan päivärahaan. Se on erittäin pieni päiväraha. Tiedämme, että työttömyysperuspäiväraha on 116 markkaa ja sekin on niin pieni, että sillä on erittäin vaikea tulla toimeen.

Olen ed. Antvuoren kanssa aivan samaa mieltä, että näytelmä, joka tämän esityksen osalta on täällä näytelty, on ollut erittäin surkea ja sen loppukin on hyvin surkea. Täytyy todellakin sanoa, että jos hallituksen talouspolitiikka ja uskottavuus on siitä kiinni, pystyykö se leikkaamaan sairailta heidän pieniä sairauspäivärahojaan, niin se on todella heikoissa kantimissa.

**Ed. Puisto:** Arvoisa puhemies! Käytän tätä paikkaa puhuakseni, jotta voin paremmin keskittää ajatukseni kuin lyhyessä paikalta pidetyssä puheessa.

Ed. Sasi käytti hyvin tyypillisen propaganda-puheenvuoron oikeudenmukaisuudesta. On ymmärrettävää, että hän kerrankin sosiaali- ja terveydenhuollon asioista kiinnostuneena istuu salissa, kun näistä asioista keskustellaan, kun hänellä on nyt todella vahdittavaa.

Ed. Tainalle lääkelakiasista. Lainaan lakiesityksen perusteluja, joissa kerrotaan, että tämä on nimenomaan säästölaki, ei kuluja aiheuttava vaan säästölaki. Kerrotaan, että "lääkkeen ostokerran kalleuden vuoksi apteekin myyntipalkkio muodostuu kohtuuttoman suureksi (myyntikate 31 prosenttia)". Perusteluissa arvioidaan, että

dialyysinesteiden jakelutavan muuttamisesta tulisi yhteiskunnalle säästää arviolta 20 miljoonaa markkaa vuodessa, mutta tämä kohtuuton kate olisi pois apteekeilta. Uskon, että Apteekkariliitonkin on käynyt tässä asiassa.

Asiantuntemuksesta tässä asiassa: Oli mielenkiintoista tämän näytelmän aikana nähdä, että kun kokoomuksen alan asiantuntijat vahvistivat käsityksissään ja näkivät asian oikeudenmukaisuuden, niin valiokunta piti taukoja, jolloin paikalle saapuivat todelliset sosiaali- ja terveydenhuollon "asiantuntijat", muun muassa edustajat Sasi ja Zyskowitz. Kun tämä ei riittänyt, niin myöhemmin valiokunnan oikeistolaisjäseniä on jyrätty uhkauksilla hallituksen kaatumisesta, mikä sinänsä ei minusta olisi ollut uhkaus, ja he ovat voineet kuulla isännän äänen Aholta. Mielenkiintoista oli äsken kuulla todellinen hallituspuolueen puheenvuoro emäntäedustaja Sirkka-Liisa Anttilalta, joka kertoi, missä on todellinen avaimen paikka tässä porvarihallituksessa. (Ed. Gustafsson: Varapääministeri Anttila!)

Ed. Stenius-Kaukonen ihmetteli vanhan suolan janoa kokoomusta kohtaan. Henkilökohtaisesti olen aina pyrkinyt olemaan sorrettujen puolella ja olen todennut, miten törkeästi kokoomus on kohdellut omia asiantuntijoitaan tässä asiassa.

Kun ed. Sasi vakuutteli puheenvuorossaan mm., että lisää leikkauksia ja heikennyksiä ei tule, niin ilmeisesti todellakaan ryhmänne asiantuntijat eivät ole tulleet asiasta vakuuttuneiksi, koska sosiaali- ja terveysvaliokunnan varapuheenjohtaja Taina halusi mietintöön ponnin, jossa todetaan, että "sosiaali- ja terveysvaliokunta edellyttää, ettei hallitus enää toimenpiteillään heikennä sairausvakuutuksen korvaustasoa". Tätä pontta vastusti ed. Kemppainen, joka piti sitä sopimattomana. Mielestäni tämä kertoo todellisuudesta tämän asian hoidossa ja myös tulevaisuudesta. Toivottavasti ed. Sasi on oikeassa eikä vain sinisilmäinen tämän asian kanssa.

**Ed. Vehkajoki:** Arvoisa puhemies! Kokoomuksella on huoli moneen kertaan palkansaajien asioista ja sanotaan, että he puolustavat ansioon sidottua sosiaaliturvaa. Mutta aina, kun tulee toiminnan hetki, he vetäytyvät kuoreensa ja taistelevat sekä sanovat, että ensi kerralla ei ainakaan meitä jyrätä. Tänäankin on annettu tällainen lupaus, että tämä oli viimeinen kerta. Sitten huonoja tekoja selitellään jälkeenpäin, ja ponsi on tästä, niin kuin ed. Puisto mainitsi, hyvä esimerkki.



Täällä on monta kertaa tämän päivänä aika-  
na väitetty, että talouspoliittinen tilanne on syy-  
nä siihen, että moniin ikäviin tekoihin joudutaan  
menemään, mutta minä uskoisin, että tämäkin  
asia johdonmukaisesti kuuluu sarjaan, jossa por-  
varillisen terveystalouden on päästävä näky-  
viin. Se on sen sarjan tekoa. Aivan riippumatta  
siitä, minkälainen talouspolitiikka meillä on,  
tämän suuntaisia uudistuksia olisi joka tapauk-  
sessa ollut tulossa. Tässä halutaan jälleen kerran  
tehdä tilaa yksityisille eläkejärjestelmille. Koska  
näin halutaan murtaa sisältäpäin yhteisiä järjes-  
telmiä, tässä nyt sairausvakuutusta, niin tällä  
yritetään ajaa keskituloisetkin jo yksityisten va-  
kuutusjärjestelmien piiriin.

Köyhällä ei ole koskaan vaihtoehtoa. Hänelle  
hallitus tarjoaa yhä suuremmilla vakuutusmak-  
suilla yhä vähäisempää turvaa, niin kuin tässä-  
kin nyt on tapahtumassa. Toivon, että palkan-  
saajat huomaavat, että tämä asia ei ole vain  
talouspolitiikan uskottavuuden takia tehty, vaan  
on signaali myös palkansaajien suuntaan, että  
kokoomuksen taholta ei ole mitään hyvää odo-  
tettavissa.

Ed. H ä k ä m i e s : Herra puhemies! Olen  
hyvin hämmästyneenä kuunnellut keskustalai-  
sia puheenvuoroja siitä, että samalla kun halli-  
tus ja sitä tukevat eduskuntaryhmät joutuvat  
hyvinkin vakavia sosiaalipoliittisten etuuskien  
leikkauksia toteuttamaan, keskustassa on vi-  
rinnyt halu toteuttaa joitakin sosiaalipoliittisia  
uudistuksia. Lähinnä kai tässä on kysymys  
kansaneläkeuudistuksen neljännessä vaiheesta.  
Perusteluna on mainittu se, että se seisoo halli-  
tusohjelmassa.

Kyllä muun muassa ed. S-L. Anttilan, joka  
tämän asian puolesta täällä puhui, tulisi tietää,  
että hallitusohjelmassa on toki monia muitakin  
sinänsä hyviä asioita, joista on jouduttu luopu-  
maan sillä perusteella, että taloudellinen tilanne  
on vakavasti ja nopeasti muuttunut. On täysin  
ristiriitaista esittää tällaisia vaatimuksia täällä.  
Kyllä voi sanoa, että se on todella poliittista  
propagandaa, jonka keppihevosenä ovat kan-  
saneläkeläiset. Tällä vauhdilla, jos tällaisia pu-  
heenvuoroja ja vaatimuksia keskusta edelleen  
esittää, ollaan kyllä vakavasti rakentamassa so-  
siaalipoliittista Kemora-rataa tästä kysymyksestä.

Ed. T a i n a : Arvoisa puhemies! Minun hen-  
kilökohtainen näkemykseni on se, että hallituk-  
sen piirissä tulisi todella pohtia sitä, onko sai-

rausvakuutus enää oikea kohde säästöille lain-  
kaan. Onko ylipäättään leikattava sairausvakuu-  
tusta vai löytyisikö joitakin muita konsteja kuten  
kuntien yhdistäminen tai voitaisiinko jotain  
muuta hallinnollista tietä vähentää yhteiskun-  
nan kustannuksia? (Ed. Aittoniemi: Hävittäjä-  
hankinnat!)

Ed. S-L. Anttila puhui siitä, että ihmiset, jotka  
ovat riippuvaisia valtion kukkarosta, joutuvat  
nyt valitettavasti kärsimään. Minä haluaisin  
muistuttaa häntä siitä, että sairausvakuutuksen  
kustantavat työnantajat ja työntekijät, joiden  
molempien sosiaaliturvamaksuja on nostettu  
tänä vuonna. Samaten on, niin kuin kaikki  
tietävät, sairauskuluvähennys poistettu ja saira-  
usvakuutusta heikennetty. Kun nämä kaikki  
tapahtuvat samanaikaisesti, niin ei ole mikään  
ihme, että myös työnantaja- ja työntekijäjärjes-  
töt vastustavat näitä leikkauksia. (Ed. Lahti-  
Nuuttila: Kokoomus hyväksyy!) Koska heiltä  
kerätään rahaa yhä enemmän ja enemmän ja  
samanaikaisesti leikataan, niin on toki selvää,  
että tämä ei ole järkevää eikä oikeudenmukaista  
eikä sitä voida enää perustella valtionaloudelli-  
silla syillä.

Mitä tulee hallitusohjelman kirjaukseen kan-  
saneläkeuudistuksen neljännessä vaiheesta, niin  
todellakin todetaan, että valtionalouden mah-  
dollisuuksien mukaisesti toteutetaan uudistuk-  
sia. Ihmettelen sitä, että päähallituspuolue ja  
pääministeri, joka on tässä asiassa toiminut  
tiukasti ja vaatinut tätä esitystä hyväksyttäväksi,  
jossa kiista varsinaisesti oli 90 miljoonasta mar-  
kasta, ei saa omaa eduskuntaryhmäänsä ymmär-  
tämään sitä, minkälainen taloudellinen tilanne  
on, vaan on ollut valmis tukemaan sitä, että  
keskustan eduskuntaryhmä esittää lähes 200  
miljoonan markan lisäystä samanaikaisesti. Pi-  
dän sitä todella epäoikeudenmukaisena.

Ed. A n t v u o r i : Herra puhemies! Ed. S-L.  
Anttila vetosi kansaneläkkeen neljännen vaiheen  
toteuttamiseksi hallitusohjelmaan. Tähän täytyy  
kyllä sanoa, että viisas hallitus olisi jo ajat sitten  
tarkistanut ohjelmaansa, jonka epärealistiset  
unelmat eivät ollenkaan sovi tähän kansantalou-  
den tilaan. Siinä olisi nyt ollut niitä signaaleja,  
joita tämä yhteiskunta tarvitsee.

Mitä tulee ed. S-L. Anttilan peräämään oi-  
keudenmukaisuuteen, niin täytyy sanoa, että ei  
voi olla oikein, että keskusta tässäkin tilanteessa  
ajaa omien intressiensä mukaisia asioita ja toi-  
saalta sairaut pannaan maksamaan laskua, jo-  
hon he vähiten ovat syyllisiä.

Ed. Kuittinen: Arvoisa puhemies! Myönnän, että valtiontaloudellisista syistä on jouduttu tekemään monia vaikeita päätöksiä. Sairausvakuutuksen vähimmäispäivärahan ja vähimmäistasoisen kuntoutusrahan saamisedellytyksiin ei kuitenkaan puututa, koska se perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan heikentää toimeentulon lakisääteistä perusturvaa. Lääkelain muutosta ei tehdä, koska valiokunnan saaman selvityksen mukaan pääosa tavoitellusta säästöistä on tarkoituksenmukaisemmin saavutettavissa muuttamalla valtioneuvoston päätöstä lääketaksasta.

Haluan tuoda esille keskustan periaatteen, että suurien eläkkeiden ja päivärahaetuksien ja vähimmäisetuuksien välistä eroa tulee kaventaa. Kattavan perusturvan ohella Suomessa on säilytettävä kohtuullinen ansioon perustuva sosiaaliturva.

Muistutan myös hallitusohjelmasta. Kansaneläkeuudistuksen neljättä vaihetta on saatava eteenpäin hallitusohjelman mukaisessa aikataulussa.

Ed. Sasi: Arvoisa puhemies! Ed. Puisto epäili kokoomuksen eduskuntaryhmän johdon kiinnostusta sosiaalipolitiikkaan. Tältä osin saanen ehkä todeta sen, että jos seurataan keskustelua sosiaalipolitiikasta, niin uskon, että kokoomuksen ryhmän johto ehkä kaikkein aktiivisimmin osallistuu niihin keskusteluihin. Ei tarvitse kuin nyt katsoa saliin: Missä on SDP:n ryhmän johto, missä on vasemmistoliiton ryhmän johto, vaikka näin tärkeätä kysymystä käsitellään? Heitä ei näy täällä salissa, joten voisi katsoa myöskin peiliin tässä suhteessa näissä ryhmissä.

Herra puhemies! Ed. Stenius-Kaukonen puhui siitä, paljonko esimerkiksi hyvin nuorena sairaseläkkeelle jäänyt henkilö saa tuloja. On totta, että summa on pieni. Mutta, ed. Stenius-Kaukonen, kun tunnen teidät hyvin sosiaalivaliokunta-ajaltani, saanen todeta, että teillä on ollut tapana aina ottaa vain yksi etuusjärjestelmä kerrallaan eikä muistaa koko sosiaalipolitiikan kokonaisuutta. Te olette aina nippeleiden kanssa tekemisissä, mutta kokonaisuus puuttuu. Katsokaa laskelmia, joissa otetaan huomioon kaikki etuusjärjestelmät ja käytettävissä olevat tulot. Loppujen lopuksi tulot eivät muutu paljonkaan tilanteeseen, jossa henkilö saa pientä palkkatuloa, vaikka hän olisi sitten pelkästään lähes toimeentulotuen varassa. Ne, jotka tänä päivänä ovat ongelmissa, ovat keskituloiset, hyvin asun-

tovelkaiset nuoret perheet. Siellä ovat ne todelliset sosiaalipolitiikan ongelmatapaukset tänä päivänä. Pitää katsoa siis tämä kokonaisuus, jotta tietää, minne tuki ensisijaisesti tulisi pyrkiä kohdistamaan.

Mitä tulee suuriin sairauspäivärahoihin, haluan muistuttaa, että suurimmilla tuloilla lisäkertymä on vain 20 prosenttia ansiosta. Siellä on jo erittäin voimakas leikkuri tänä päivänä.

Herra puhemies! Lopuksi haluan muistuttaa siitä, että jotta meillä voi olla hyvä sosiaaliturva, ihmisten täytyy tehdä työtä. Meidän tulee siitä syystä kannustaa työtä. Sosialismi tuhosi halun tehdä työtä. Siksi siellä ei ole tänä päivänä minkäänlaista sosiaaliturvaa.

Ja demareille lopuksi: Missä on teidän säästövaihtoehtonne? Mistä te ottaisitte rahat? Se ei ole tässä keskustelussa tullut lainkaan esille.

Ed. Björkenheim: Arvoisa puhemies! Ed. Sasille, kun hän sanoi, että ensin pitää tehdä työtä ja sitten saada sosiaalietuuksia, minä huomautan nyt, kun koko ajan nyt sanotaan, että keskusta ajaa vain omiensa etuja, että nimenomaan jos ajatellaan maatalojen emäntiä, niin heidän ovat jos jotkut tehneet työtä 40 vuotta huonoissa olosuhteissa. Nyt kun heidän vuoronsa ehkä tulisi, hallituskumppani kokoomus on jyrkästi sitä mieltä, että neljättä kelavaihetta ei voi toteuttaa.

Myös ed. Stenius-Kaukonen aikaisemmin puhui maatalon emännistä, niin kuin he eivät olisi tehneet mitään sellaista työtä, joka olisi antanut heille oikeutta kunnon eläkkeeseen. Tiedämme, että lähinnä juuri emännät ovat niitä, joilla on tämä vain 2 050 markan eläke. Ottaen huomioon todellakin se työ määrä ja ne olosuhteet, joissa työ on tehty, kuulostaa aika julmalta puhua heistä siihen sävyyn, että ei ole yhtään väliä, vaikka he saisivat tämän olemattoman eläkkeen, johon korotusta nyt sitten ei edes kannattaisi suunnitella.

Minä olen sitä mieltä, että vaikka ei muulla perusteella, niin juuri tämän takia meidän on neljättä kelavaihetta vietävä eteenpäin, koska totuushan on kuitenkin se, että emäntien hartia-pankista on maata ja sen nykyistä elintasoa aika pitkälti rakennettu.

Ed. Koskinen: Herra puhemies! Ed. Stenius-Kaukonen väitti, että sosialidemokraatit eivät ole kiinnostuneita kansaneläkejärjestelmän kehittämisestä, kansaneläkkeiden parantamisesta. Me olemme siitä kiinnostuneita, mutta ha-

luamme kohdentaa nuo parannukset oikein. Jos jossakin vaiheessa kansantalous sen sallii, pitäisi juuri niiden pelkän kansaneläkkeen varassa toimivien eläkettä korottaa tasokorotuksella. Puolisoalenema, josta kansaneläkkeen neljännessä vaiheessa on kysymys, ei kohdistu niihin 20-vuotiaisiin eläkeläisiin tai nuoriin eläkeläisiin, joista ed. Stenius-Kaukonen niin kovasti puhui. (Ed. Stenius-Kaukonen: Kyllä heistä moni on mennyt naimisiin samassa asemassa olevan kanssa!) Puolisoaleneman poistaminenhan menisi kokonaan aviopareille, ja tuskin sentään kovin monia on kaksikymppisiä eläkeläisaviopareja. (Ed. Stenius-Kaukonen: Puhuin alle kolmikymppisistä!)

Sitten itse käsittelyjärjestyksestä sen verran, että tänään hyväksytyllä valtiopäiväjärjestyksen muutoksella vastaava laki, perusturvaa heikentävä laki, olisi ollut mahdollista jättää lepäämään myös tämän sairauspäivärahaileikkauksen osalta. Siinähan mennään tosiaan, niin kuin edellä on keskustelussa todettu, jopa 2 500 markan verotettavan tulon tasolla alentamaan päivärahoja. Liikutaan siis selvästi alle käyvän kansaneläkkeen tason. Kun tuossa uudessa mietinnössä perustuslakivaliokunta on mittapuuksi hakenut täyden kansaneläkkeen määrän, niin myös ansiosidonnaisten päivärahojen leikkaus täyden kansaneläkkeen alittavalta osalta olisi uuden valtiopäiväjärjestyksen mukaan mahdollista äänestää lepäämään.

Tässä yhteydessä perustuslakivaliokunta ei tarkemmin tutkinut tilannetta, kun kävi selväksi, että karenssiakojen pidentäminen jo sinänsä loukkaa perusturvaa sillä tavalla, että lepäämäänjättämismahdollisuutta olisi ...

**Toinen varapuhemies** (koputtaa): Kehotan puhujaa siirtymään puhujakorokkeelle.

**Ed. Aittoniemi:** Herra puhemies! Ihan muutamia näkemyksiä. Ensinnäkään demarit eivät ole kiinnostuneet kansaneläkeuudistuksista, neljännessä vaiheesta. Se nähtiin jo 1990 elokuussa, jolloin lähdimme hallituksesta. Sosiaalidemokraatit eivät muuta kuin ivailivat näille asioille, paitsi huomattuaan, että heidän oli pakko tehdä jotakin, he tekivät 4 prosentin myönnytyksen meidän lähdettyämme hallituksesta. Se on aivan ymmärrettävää sikäli, että ei teidän kannattajakuntanne ole siellä vaan työtekevässä väestössä. Ne, jotka ovat ikänsä olleet demareita, eivät ikänä lähde mihinkään, koska he

eivät mitään muuta ymmärräkään kuin sen, että on olemassa vain demareita.

Toisekseen kansaneläkeuudistuksen neljännessä vaiheesta on hyvä nyt kuuluttaa hallituspuolueiden keskustelua keskusta — kokoomus, kun keskusta on toistuvasti vuosien varrella ja varsinkin tämän hallituksen aikana puhunut, että nyt se toteutetaan. On mukava kuulla, että sitä ei nyt sitten toteuteta. Siitä on turha enää tämän jälkeen puhua. On myös mukava todeta, kuka hallituksessa määrää tahdin. Se on kokoomus ja sillä siisti. Minä sanon, että se on ihan kadehdittavaa, ed. Sasi. Herrat ovat herroja, ja ne jotka pystyvät pistämään keskustalle luunapin otsaan, se on ihan hyvä, ei siinä mitään. Te olette voimakkaampia ja sillä siisti. Mutta keskustan on turha puhua enää neljännessä vaiheesta.

Mitä nämä signaalit sitten ovat, mitä sosiaaliturvan kiristämällä kerrotaan? Kenelle niitä annetaan, Bundesbankille mahdollisesti? Vai kenelle sellaisia signaaleja annetaan, että Suomessa säästetään muutama sata miljoonaa markkaa? Tämä on niin kuin käärme söisi itseään hännästä päin, loppujen lopuksi sen periaatteessa pitäisi kadota kokonaisuudessaan. Mitä enemmän te säästätte, sen kurjempaan tilanteeseen Suomi joutuu. Tätä menoa te ette pääse koskaan eteenpäin, sen paremmin kokoomus kuin keskustakaan. Sen tulette hyvin huomamaan.

**Ed. Stenius-Kaukonen:** Herra puhemies! Puuttumatta enempää keskustan ja sosiaalidemokraattien puheenvuoroihin, mitä viimeksi on käytetty, totean toisen kerran uskovani, että sosiaalidemokraattien, keskustan, vasemmistoliiton, vihreiden ja miksei SMP:nkin — silloin kun se on valmis yhteistyöhön, mitä se ei viime aikoina ole ollut — näiden puolueiden yhteisesti määrittämällä linjalla, mikä ei ole olenkaan helppo linjan määrittely, löytyisi kuitenkin sellainen linja, joka olisi pieni- ja keskituloisten ihmisten kannalta parempi, oikeudenmukaisempi kuin se, missä kokoomus määrää tahdin.

Kokoomuksen sosiaalivaliokunnan jäsenille haluan esittää pahoitteluni siitä, että en aseta teitä samaan nippuun kuin ryhmänne johtajan ed. Sasin, joka määrittelee valitettavasti teidän puolestanne sen linjan loppujen lopuksi. Pahoitelen väärinkäsitystä, mikä puheestani saattaa syntyä. Mutta ed. Sasi ollessaan varajäsenenä sosiaalivaliokunnassa ei varmasti tuntenut sen paremmin kokonaisuutta kuin yksityiskohtia.

Ed. Sasi, jotta voi hallita kokonaisuuden, on tunnettava kaikki sen osat. Sen nippelitkin on tunnettava.

Sosiaalimenoissa ei puhuta mistään nappikaupasta. Ne ovat tällä hetkellä noin 30 prosenttia bruttokansantuotteestamme. Voin luetella ed. Sasille, miten se jakautuu eri etuuslajien suhteen. Voin luetella, miten se jakaantuu eri etuuslajien sisällä erisuuruisiin osuuksiin ja millä tavalla se kohdistuu erilaisiin perheisiin ja yksinäisiin ihmisiin.

Ed. Koskiselle voin kertoa, että meillä on jopa vammaisia ihmisiä jotka menevät naimisiin toisen vammaisen kanssa ja he ovat nuoria ihmisiä. Mutta ehkä ed. Koskinen ei ole tullut koskaan ajatelleeksi, että vammaisellakin on oikeus mennä naimisiin ja hankkia lapsia. Minä voin tuoda teille esimerkit näistä, mutta voin tuoda myös keskituloisista lapsiperheistä yhtä lailla esimerkin; nämä mielestäni kaipaavat yhteiskunnan tukea, että selviytyvät vaikeuksistaan. En minä ole yhden esimerkin tuomalla tarkoittanut sitä, että mitään muuta ei ole olemassa.

Ed. Puisto: Arvoisa puhemies! Ed. Sasi lopetti oudon puheenvuoronsa kysymykseen: Missä ovat sosialidemokraattien säästöt?

Ed. Sasi, me olimme tukemassa hallituksen esitystä lääkelain 38 §:n muuttamisesta juuri sen takia, että ymmärrämme, että maa on taloudellisissa vaikeuksissa, ja olisimme halunneet kerätä 20 miljoonan säästön. Pikemminkin toivon teiltä vastausta: Miksi te olette nyt nämä säästöt hylkäämässä?

Kansaneläkelain neljännen vaiheen uudistamisesta: Henkilökohtaisesti, mikäli meillä vain on siihen taloudellisesti mahdollisuuksia, olen myönteisesti viemässä sitä eteenpäin. Joskin nyt heräsi epäilyjä todella vakavasti, kun ed. Björkenheim kuvasi kelan neljättä vaihetta suurin piirtein emäntien osuudeksi kelasta. Olen halunnut ymmärtää tämän aivan toisin, mutta tietysti jos keskustan asiantuntija käyttää tästä tällaista nimitystä, niin silloin on harkittava asioita aivan uudelleen.

Ed. Kuittinen puhui kansaneläkkeen neljännen vaiheen toteuttamisesta vedoten hallitusohjelmaan. Ed. Kuittinen, minä olisin teidän sijassanne hyvin häpeilevä puhumaan hallitusohjelmasta. Lukekaapa, mitä siellä lukee perusturvasta, sosiaaliturvasta, opetuksesta, sivistyksestä jne. Olisitte silloinkin hallitusohjelmanne kannalla.

Ed. Taina: Arvoisa puhemies! Ed. Kuittinen totesi, että on kavennettava tuloeroja, ja toisaalta ed. Stenius-Kaukonen haikailee hallitusyhteistyöhön keskustan kanssa. Varmasti on niin, että tältä osin vasemmistoliitto ja keskusta ovat todella lähellä toisiaan ja kaukana kokoomuksen ja ehkä myös sosialidemokraattien kannoista. Kyllä kokoomuksessa ollaan sitä mieltä, että työnteolla on voitava parantaa omaa asemaansa, on voitava ansaita kunnon palkka ja on myös voitava tienata itselleen parempi sosiaaliturva. Se on työmotivaation kannalta myöskin erittäin tärkeä kysymys.

Ed. Stenius-Kaukonen puhui eläkeläisistä, pienen kansaneläkkeen saajista. Olen myös samaa mieltä hänen kanssaan siitä, että esimerkiksi työkyvyttömiä yksinäisten nuorten eläkeläisten asemaa on varmasti parannettava taloudellisen tilanteen mukaan. Mutta olen ehdottomasti sitä mieltä, että juuri puolisoaleneman poistaminen tässä taloudellisessa tilanteessa ei ole se kiireisin sosiaalipoliittinen uudistus, jota tarvitaan. Jos meillä olisi rahaa tehdä uudistuksia, niin varmasti yksinäiset eläkkeensaajat olisivat paljon tärkeämmässä asemassa saamaan lisätuoksia.

Ed. Björkenheim puhui neljännestä vaiheesta todella oudolla tavalla: Tässä onkin kysymys emäntien tulojen korottamisesta? Minä olen kyllä ymmärtänyt, että kansaneläkettä ja puolisoeläkettä saavat toki monet kotiäidit esimerkiksi, jotka asuvat suurissa kaupungeissa ja jotka eivät ole emäntiä. Täytyy todella ihmetellä, siitäkö tässä nyt onkin kysymys ja siitäkö syystä keskusta tätä asiaa näin voimakkaasti ajaa.

Mitä muuten tulee maatalousyrittäjien sosiaaliturvaan, heidän peruspäivärahansa on korkeampi kuin nyt leikattava sairauspäiväraha.

Ed. Törnqvist: Arvoisa puhemies! Kansaneläkeuudistuksen neljännestä vaiheesta on tullut sellainen hokema ja pakkomielle, joka joka paikassa tulee esille. (Ed. Jaakonsaari: Kepun mantroja!) Aika harva ihminen ainakin ns. kentällä, joiden kanssa keskustelea, tietää todella, mitä kansaneläkeuudistuksen neljäs vaihe tarkoittaa.

Mielestäni puolisoaleneman poistaminen, joka liittyy neljänteen vaiheeseen, on sillä tavalla epäoikeudenmukainen, että yksinäiset lesket ja yksin olevat jäävät todella huonompaan asemaan verrattuna puolisoihin, kun ottaa huomioon, että eläkeläispuolisot tulevat toimeen yhdellä asunnolla, yksi vuokra, yksi puhelin,

ynksi televisio, sama sähkölasku jne. (Ed. Alaranta: Samat hampaat ja silmälasit!)) Kun tällaisista eläkeläispariskunnasta jää toinen leskeksi, toinen kuolee, niin puoliso, joka jää jäljelle, joutuu kaikki menot suorittamaan pienestä eläkkeestä. Minusta se ei ole oikein. Minusta nyt tämä suhde, joka on, on oikeudenmukainen, mutta tasokorotusta pitää olla, koska kansaneläke on liian alhainen. Tasokorotusta tarvitaan, mutta itse perusjako on minusta oikeudenmukainen.

Ed. S-L. Anttila: Herra puhemies! Ed. Virpa Puistolle toteaisin, että ainakin itse näen, että kansaneläkeuudistuksen jatkaminen ei nimenomaan kohdistu mihinkään tiettyyn väestöryhmään vaan niihin ihmisiin, joilla eläketurva ei muuten ole kunnossa. Valitettavasti en ole ollut silloin salissa, kun tätä keskustelua käytiin, johon ed. Puisto vastasi. Kysymys on niistä ihmisistä, joille ei ole työsuhteen tai yrittäjyyden perusteella kertynyt riittävää eläketurvaa. Peruseläke-toimeentuloturva tulee taata kaikille. (Ed. Puisto: Onko rahaa? — Ed. Vähäkangas: Tehän muilta leikkaatte!)

Nyt kun on puhuttu eläkeuudistuksen neljänestä vaiheesta, minusta tärkeintä on, että siinä lähdetään siitä, että niillä ihmisillä, joilla on kaikkein pienin eläketurva, tasoa korotetaan ja sillä tavalla annetaan mahdollisuus siihen perustoimeentuloturvaan, jonka tulee olla tavoitteena ja joka tulee jatkossa taata kaikille.

Myönnän, että tänä päivänä rahat ovat niukat, mutta pankkeja olemme tukeneet kymmenillä miljardeilla markoilla, rahaa on löytynyt. Kysymys ei ole siitä, ettei rahaa tässä maassa ole, vaan kysymys on siitä, mihin sitä käytetään. Kun niin kovasti on kritisoitu mm. maatalouden tukemista, pankkien tukemisen rinnalla niin eläkeuudistus kuin maatalouden tukeminenkin on kerta kaikkiaan aivan eri mittaluokan asia. (Ed. Savolainen: Ei opposition ehdotuksesta ole pankkeja tuettu!) Myönnän, että pankkeja on ollut pakko tukea sen takia, että tallettajain asema turvataan, mutta se on kuitenkin ongelma, joka jatkossa vaatii erityistä huomiota sen takia, että sinne ei miljardi miljardin perään jatkossa menisi, koska kansaneläkeuudistuksen jatkamiseen emme tarvitse edes miljardia.

Toinen varapuhemies (koputtaa): Huomaatan puhujille, että nyt on kysymys sairausvakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien väliaikaisesta muuttamisesta. Kehotan seuraavia puhujia pysymään päiväjärjestyksen asiassa.

Ed. Kuittinen: Arvoisa puhemies! Ed. Puistolle vastaan, että puhuin edellisen puheen-vuoroni alussa nimenmaan kansantalouden ja valtiontalouden tervehdyttämistä ja siitä syystä tehtävistä päätöksistä. Myös olen yhtä mieltä siitä, että perusturvauudistuksen kehittäminen on tärkeää ja myös kansaneläkeuudistuksen neljännen vaiheen toteuttaminen.

Ed. Nordman: Arvoisa puhemies! RKP:n sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenenä haluan todeta, että minäkin olen yrittänyt myötävaikuttaa siihen, että hallitus vetäisi tämän esityksen takaisin ja harkitsisi uudelleen sairaiden kustannuksella säästämistä toisen kerran jo tänä vuonna. Tämä tuli sen jälkeen, kun selvisi, ettei kaikkia säästöpakettin osia voida toteuttaa. Mutta tuloksen tiedämme. Hallitus pitää kiinni ainakin päivärahaleikkauksesta, mikä tulee koskemaan arvelujeni mukaan eniten ja raskaimmin naisia. Tätä pahoittelen. Pienenä lohdutuksena on todettava, ettei ainakaan minimipäivärahaa eikä ihan pienimpiä rahoja leikata.

Ed. Mäkelä: Herra puhemies! Keskustan edustajat ovat moneen kertaan puhuneet kansaneläkeuudistuksen neljänestä vaiheesta, jota tietysti oma puolueenikin on lämpimästi kannattanut. Sen takia jopa saimme aikoinaan Holkerin hallituksesta lähtöpässit, kun pidimme pienituloisten eläkeläisten puolia. Kuitenkin kysyisin: Mistä keskustan edustajat aikovat ottaa rahat uudistuksen toteuttamiseen? Niin lämpimästi kuin sitä kannatankin, en voi kuitenkaan olla kysymättä sitä. Etenkin haluan kysyä sitä sen vuoksi, että keskustan politiikka eläkeläisiä kohtaan on ollut niin kuin hölmöläisten peiton ...

Toinen varapuhemies (koputtaa): Huomaatan puhujalle, että nyt on kysymys sairausvakuutuslain ja siihen liittyvien lakien väliaikaisesta muuttamisesta.

Puhuja: Arvoisa puhemies! Tiedän sen ja siksi kysynkin: Miten nämä toimet tehdään?

Ed. Puisto: Arvoisa puhemies! Yleensä pyrin pysymään käsiteltävässä asiassa. Tästä syystä haluan nyt kysyä ed. S-L. Anttilalta, joka aina vetoaa säästöihin, josko te vastaisitte: Miksi te olette hylkäämässä hallituksen esityksen, jossa säästetään 20 miljoonaa markkaa? Koska samanaikaisesti tällä lailla ollaan leikkaamassa

etuuksia, haluan selvityksen tähän asiaan. Mikä on tämä linja?

Ed. M u t t i l a i n e n : Herra puhemies! Pyydin puheenvuoron ed. S-L. Anttilan puheenvuoron johdosta. Tiedustelen myös häneltä: Miksi he eivät ole hyväksymässä niitä säästöjä, joita toisessa lakiesityksessä esitettiin?

Toiseksi, samaan asiaan liittyen, arvoisa puhemies, ed. S-L. Anttila puhuu aivan kuin hän keskustan eli päähallituspuolueen kansanedustajana katselisi asioita ulkoapäin tai koko eduskuntaryhmä katselisi ulkoapäin, kun hän puhuu, että täällä on tuettu pankkeja ja tehty sitä ja tätä. Eikö hallitus ole ollut asettamassa painotuksia näiden asioiden osalta ja myös tämän asian osalta, jossa sairailta leikataan päivärahoja?

Ed. T a i n a : Arvoisa puhemies! Uskon, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenet hyvin tietävät, mistä lääkelaisissa on kysymys. Jotta se tulee muillekin selväksi, niin ehkä on hyvä todeta, miksi sitä ollaan hylkäämässä. Sosiaali- ja terveysvaliokunnassahan mm. ministeriön edustajat totesivat, että hallitus voi saman säästön tehdä siten, että valtioneuvosto päättää alentaa korvausta, joka apteekkeille maksetaan. Alkuperäinen ehdotus olisi merkinnyt sitä, että nämä

kustannukset olisi siirretty kunnille, kun kunnat terveyskeskusten kautta olisivat hoitaneet sen lääkejakehun, josta nyt apteekit huolehtivat. Meille selvitettiin myös se, että mahdolliseen terveyskuksiin siirtämiseen, joka nyt siis kumotaan, ei ollut mitään toiminnallisia perusteita, vaan peruste oli vain se, että siirretään valtion kulut kuntien kustannettavaksi. Onneksi sentään ministeriössä ja hallituksessa tultiin järkiin, siinä suhteessa, että tämäntapaisia ehdotuksia ei kannata tehdä, ja hallitus on ehdottanut esityksen hylkäämistä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 20.40.

Täysistunto lopetetaan kello 20.11.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen